Súd:	Okresný súd Prievidza
Spisová značka:	8C/61/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3823219183
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 12. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Tomáš Rudáš
ECLI:	ECLI:SK:OSPD:2024:3823219183.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza samosudcom JUDr. Tomášom Rudášom právnej veci žalobcu A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. E. E. XX, zast. AK OLŠOVSKÝ, spol. s r.o., G. Švéniho 6, Prievidza, IČO: 50 595 652, proti žalovanému Slovenská republika, Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, v konaní o určenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 2 000,-eur v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 3 102,46 eur spolu s príslušenstvom.

2. Žalobca v konaní uviedol, že dlhodobo bol nútený pracovať ako hasič-vedúci technik špecialista nad rámec týždenného pracovného času 48 hodín v dôsledku porušenia práva EÚ, smernice 2003/88/ES. V dôsledku porušenia únijného práva si žalobca uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy od pasívne vecne legitimovaného subjektu Slovenskej republiky. Nemajetkovú ujmu si žalobca určil ako súčin počtu odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o Hasičskom zbore a sumy zodpovedajúcej 15% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac daného roka. Nemajetkovú ujmu za čas pracovného pokoja si určil žalobca ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sume zodpovedajúcej 30% náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby príslušného mesiaca v danom roku.

3. Žalovaný namietal dôvodnosť žalobcovho nároku a neprimeranosť uplatňovanej výšky nemajetkovej ujmy, pričom poukázal na rozhodovaciu prax slovenských súdov a nimi priznávané sumy nemajetkových ujm od 1000,-eur do 2500,-eur. Žalovaný mal za to, že pokiaľ si uplatnil žalobca nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z., žalobca nesplnil podmienku na riadne uplatnenie nároku, a to predbežné prerokovanie nároku príslušným orgánom a takisto, že v zmysle príslušného zákona neboli splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu. Žalovaný mal za to, že smernica 2003/88/EHS nemá vymedzenú pôsobnosť spadajúcu na osobu žalobcu a okruh jeho činností, nakoľko podľa názoru žalovaného sa smernica nevzťahuje na príslušníkov hasičského zboru. Žalovaný mal za to, že nie je vo veci pasívne vecne legitimovaným. Navyše pokiaľ žalobca mal za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré uvádza v žalobe. Takisto žalovaný namietal premlčanie predmetného

nároku. Žalovaný mal ďalej za to, že minimálne požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia rovnako ako uplatnenie odchýlky v zmysle smernice 2003/88/ES boli riadne transponované do zákona č. 315/2001 Z. z. Žalobca navyše neuvádza aká konkrétna škoda mu bola spôsobená, žalovaný mal za to, že neboli splnené všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora. Tabuľku priloženú ako prílohu k žalobe podľa tvrdení žalovaného nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je mätúci a maskuje mzdové nároky, a preto žalobcom uvádzaný výpočet nemajetkovej ujmy sa žalovanému javí ako špekulatívny. Výška nemajetkovej ujmy je zjavne neprimeraná a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. Čo sa týka úroku z omeškania mal žalovaný za to, že v zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 ustáliť omeškanie žalovaného je možné až po rozhodnutí súdu a uplynutím paričnej lehoty na plnenie. Takisto žalovaný namietal miestnu nepríslušnosť.

4. Súd sa oboznámil s listinnými dôkazmi ako žaloba s prílohami, pokus o zmier - predžalobná výzva, podací lístok, stanovisko k pokusu o zmier, rozsudok Súdneho dvora vo veci C-14/04, návrhy generálneho advokáta prednesené 12.7.2005, rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01, rozsudok Súdneho dvora vo veci 106/77, smernica Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, rozsudok Súdneho dvora vo veci C-243/09, rozsudok Súdneho dvora vo veci C-518/15, rozsudok Súdneho dvora vo veci C-118/08, rozhodnutie 2CoPr/3/2019 spolu s ďalšími pripojenými rozhodnutiami a vyjadrením k žalobe, upovedomenie o postúpení žaloby, postúpenie veci na MS Bratislava IV, nesúhlas MS BA IV s postúpením veci, uznesenie KS BA, vyjadrenie PZ žalobcu, vyjadrenie žalovaného s prílohami, výpočet priemerného týždenného služobného času žalobcu v sledovaných referenčných obdobiach spolu s ďalšími pripojenými listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav:

5. Súd zistil, že žalobca pracoval u žalovaného ako hasič vo funkcii vedúci technik špecialista v žalovanom období od augusta 2020 do októbra 2021. Podľa prehľadu odpracovaných hodín pohotovosti predložených žalovaným súd zistil, že žalobca v rozhodnom období u žalovaného odpracoval celkovo cca 2600 hodín. Podľa smernice 2003/88/ES v zmysle článku 6 písm. b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. ESD vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

6. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

7. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

8. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

9. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

10. Podľa čl. 1 ods. 2 smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

11. Podľa čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

12. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

13. Podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

14. Podľa § 85 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

15. Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona o HZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

16. Podľa § 91 ods. 1, 2 a 3 zákona o HZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

17. Podľa § 92 ods. 1 zákona o HZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

18. Podľa § 92 ods. 2 zákona o HZ, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby, b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

19. Podľa § 103 ods. 5 zákona o HZ, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

20. Podľa § 122 ods. 1 zákona o HZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

21. Podľa § 122 ods. 3 zákona o HZ, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

22. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

23. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

24. Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

25. Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

26. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

27. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

28. Podľa § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

29. Čo sa týka namietaného nedostatku právomoci SR konať v danej veci, súd mal preukázané, že žalobca uplatňoval v konaní nárok na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na porušenie práva EÚ vyplývajúce primárne z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, konkrétne nesplnenie povinnosti štátu zabezpečiť dodržiavanie a neprekračovanie maximálneho priemerného pracovného času 48 hodín pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Žalobca mal za to, že daná smernica sa vzťahuje i na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva EÚ v dôsledku nesprávneho prebratia, resp. uplatňovania smernice vo vnútroštátnom právnom poriadku je nutné zaradiť medzi súkromnoprávne spory a z judikatúry SDEÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. ESD vo veci C-429/09 rozhodol, že predmetná smernica má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Právomoc súdu na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci je daná s poukazom na § 3 CSP, keďže neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou zverenou ústavnými normami, resp. zákonom na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu z titulu porušenia práva EÚ. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaná Slovenská republika neprevzala, resp. nesprávne prevzala do svojej právnej úpravy čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov v rámci zákona č. 315/2001 Z.z. Vzťah únijného a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a súčasne zásadou priameho účinku, ktoré sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnym zákonom.

30. Čo sa týka namietanej pasívnej vecnej legitimácie, má súd za to, že podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, avšak voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Podľa čl. 29 smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom a žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice, pričom v prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Súd má potom za to, že pokiaľ smernica 2003/88/ES je určená žalovanému/štátu, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný. Súd v danom smere poukazuje na ustálenú prax, kde v rozsudku vo veci C-429/09 Fuß v bode 45 a 46 ESD pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená , pričom daná povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť.

31. V rozsudku C-429/09 bod 35 ako to je vyššie spomenuté súd tiež rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní

pred vnútroštátnymi súdmi. Teda súd má za to, že pasívna vecná legitimácia v tomto spore svedčí štátu - Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z.), ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Navyše v zmysle zákona o hasičskom zbore Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore a predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

32. Čo sa týka námietky žalovaného, že smernica 2003/88 ES sa nevzťahuje na žalobcu, súd v danom smere uplatňoval výklad práva EÚ, ktorý podal Súdny dvor, kedy z jeho judikatúry vyplýva, že čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy (rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 Pfeiffer). Súd argumentuje obdobne ako vo veci C-52/04, podľa ktorej Súdny dvor uviedol, že smernica 89/391/EHS sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Súd má potom za to, že na činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa v zásade nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok. Podľa rozsudku SDEÚ vo veci C-518/15 Súdny dvor dospel k záveru, že na uvedené činnosti hasičského zboru, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, sa má uplatniť aj smernica 2003/88/ES. V konaní žiadnou zo strán sporu nebolo tvrdené a preukázané, že by v rozhodnom období výkon práce žalobcu, vrátane služobnej pohotovosti zahŕňal výkon takej činnosti, ktorá by sa vymykala obvyklým podmienkam a bolo by ju možné považovať za osobitne vážnu situáciu alebo situáciu osobitného rozsahu (dosahujúcu intenzitu katastrofy), kedy by nebolo možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.

33. Čo sa týka spornosti otázky či vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. a na ňu nadväzujúca aplikačná prax rešpektuje požiadavku vyplývajúcu z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, je potrebné uviesť, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 Fuß). Súdny dvor vo viacerých svojich rozhodnutiach ako napr. C-397/01 Pfeiffer a C-437/05 Vorel opakovane zdôrazňoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, súd má potom za to, že celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu, a teda bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada. Naša právna úprava obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním okrem iného na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť. Súd sa oboznámil s prílohou č. 4 k zákonu, v rámci ktorej aj keď do znenia bola prebratá i časť smernice 2003/88/ES, avšak úprava zahrnutá v zákone č. 315/2001 Z.z. nie je v súlade s právom EÚ, konkrétne skutočne nemožno z právnej úpravy a z jej praktickej aplikácie dovodiť, že by služobná pohotovosť hasičov vykonávaná v mieste

výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Cieľ čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z.z. naplnený. Vnútroštátna právna úprava v podobe zákona č. 315/2001 Z.z. umožňuje rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ nerovnomerný pracovný čas, avšak takýto pracovný čas nesmie presiahnuť maximálnu hranicu stanovenú smernicou v zmysle čl. 6 písm. b). Neaktívnu časť služobnej pohotovosti zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ust. § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 ods. 5 zákona, keď zákon jednoznačne rozlišuje služobný príjem na jednej strane, ktorého zložky sú uvedené v § 103 ods. 1, vrátane napr. platu za štátnu službu nadčas a na druhej strane peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť v štátnej službe ako osobitný mzdový nárok upravený v § 122 zákona, kde sa uvádza na jednej strane neaktívna časť služobnej pohotovosti (a to vrátane určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v zmysle § 92 ods. 1 zákona), za ktorú patrí príslušníkovi náhrada za služobnú pohotovosť, a na druhej strane výkon štátnej služby, ku ktorému dôjde počas trvania pohotovosti, za ktorý už uvedená náhrada príslušníkovi nepatrí, ale patrí mu služobný príjem (konkrétne jeho zložka - plat za štátnu službu nadčas). Na základe uvedeného je teda zrejmé, že zákon rozlišuje na jednej strane výkon štátnej služby, ktorý sa započítava do služobného času v zmysle § 85 ods. 1 a na druhej strane neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, kde len v prípade, že sa zmení na aktívnu časť, teda v prípade výjazdu sa potom považuje takto vykonaná práca za súčasť výkonu štátnej služby a potom sa zarátava ako služobný čas, avšak na tomto mieste treba podčiarknuť, že zákon hovorí, že tento prípad sa považuje za prácu nadčas podľa § 122 ods. 3 predmetného zákona. Z ustanovenia § 91 ods. 1 zákona potom vyplýva, že štátna služba ako nadčas je vykonávaná nad rámec určeného služobného času ako ďalší služobný čas, ktorý sa započítava do týždenného služobného času v zmysle § 85 ods. 2, na rozdiel od samotnej neaktívnej časti služobnej pohotovosti. Súd má potom za to, že zákon o hasičskom zbore nie je v súlade so smernicou 2003/88/ES, je dokonca v rozpore s ňou, nakoľko zo služobného/pracovného času hasiča vyčleňuje neaktívnu časť určenej služobnej pohotovosti, ktorú je pritom príslušník povinný tráviť na pracovisku. Zo znenia smernice 2003/88/ES je zrejmé, že tá neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako túto definíciu uvádza samotná smernica.

34. Čo sa týka rozhodného obdobia v žalobe, tak žaloba smerovala voči žalovanému za obdobie od augusta 2020 do októbra 2021, pričom súdom bolo zohľadňované obdobie troch rokov spätne od podania žaloby. Súd mal dokazovaním za preukázané, že v rozhodnom období mal žalobca rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas pozostával zo 17 hodinovej pracovnej zmeny ako výkon služby a na ňu nadväzovala 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. na pracovisku žalobca strávil sústavne 24 h. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Súčet týždňov v sledovanom období tvorí podľa tabuľky výpočtu priemerného týždenného služobného času predloženého žalovaným na pojednávaní 65 týždňov. Pri dodržaní obmedzenia vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda maximálnych týždenných pracovných časov a nadčasov po 48 hodín, na uvedené rozhodné obdobie pripadá maximálny pracovný čas 3120 hodín (65 týždňov x 48 hod.). Z dokazovania vyplynulo, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení skutočne odslúžených hodín realizoval výkon práce v rozsahu 2600 hodín (čo vyplýva z prehľadu tabuľky o počte odslúžených hodín dokladovanej žalovaným, ktorá skutočnosť ostala v konaní nespornou). Pokiaľ by súd ako relevantný dôkaz vzal do úvahy iba žalovaným predloženú tabuľku výpočtu priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach, na ktorú vyššie odkazuje, z nej súdu vyplynulo, že jednalo sa o 15 odpracovaných mesiacov, pričom pokiaľ by súd posudzoval ako tvrdil žalovaný referenčné obdobie 6 mesiacov tak v období august 2020 do január 2021 je evidentné, že v priemere týždenne v danom období žalobca odpracoval nad limit 48 h. a to konkrétne v priemere 49,72 h. Avšak súd ako relevantné posudzoval v zmysle predloženej tabuľky, za ktoré mesiace v rozhodnom období žalovaný prekračoval smernicou stanovených 48 h týždenne. V mesiacoch august 2020 žalobca odpracoval 235 h., v septembri 2020 odpracoval 227,5 h., január 2021 odpracoval 240h, marec 2021 odpracoval 230 h.. Súd má potom za to, že v období uvedených minimálne daných 4. mesiacov z rozhodného obdobia bol žalobcom reálne odpracovaný čas (skutočne odpracované hodiny) žalobcu v priemere týždenne nad rámec smernicou stanovených týždenných 48 h. Na august 2020 pripadalo 31 dní, čo predstavuje 4,43 týždňa, kedy pri max. týždenných 48 h. bol limit na odpracovanie hodín v mesiaci 212,64 h. Nakoľko žalobca odpracoval 235,5 h., žalovaný prekročil tak prípustnú mieru

stanovenú smernicou. Takisto mesiac september 2020 pri 30 dňoch, t.j. 4,3 týždňa stanovoval max. odpracované hodiny 205,7 h. (48h x 4,3 týždňa), pričom v danom mesiaci žalobca odpracoval 227,5 hodín. Január 2021 pri počte dní 31 predstavuje 4,43 týždňa, kedy pri max. týždenných 48 h. bol limit na odpracovanie hodín v mesiaci 212,64 h. Žalobca v danom mesiaci takisto prekročil limit a odpracoval 240 h. Marec 2021 pri počte dní 31 predstavuje 4,43 týždňa, kedy pri max. týždenných 48 h. bol limit na odpracovanie hodín v mesiaci 212,64 h. Žalobca v danom mesiaci takisto prekročil limit a odpracoval 230 h.. Súd zdôrazňuje, že sa jedná o maximálny prípustný čas stanovený právom EÚ, ktoré malo byť prebraté aj do slovenskej vnútroštátnej právnej úpravy. Žalobca pritom realizoval výkon práce zjavne nad rámec maximálneho prípustného pracovného času 48 hodín týždenne vyplývajúceho zo smernice.

35. V danom smere súd poukazuje na rozhodnutie odvolacieho súdu v Trenčíne, ktorý vo veci sp. zn. 5Co/62/2024 odkazuje na rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2000 Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), uznesenie z 3. júla 2001, CIG (C-241/99, Zb. s. I-5139) a rozsudok z 9. septembra 2003, Jaeger (C-151/02, Zb. s. I-8389). Z uvedených rozhodnutí jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 a teda, že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice. Súdny dvor navyše zastával názor, že táto otázka, súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na vyššie spomenutú judikatúru uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností - patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb. V danom smere sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie najmä s poukazom na ciele Smernice, ktoré mali byť dosiahnuté stanovením maximálneho týždenného pracovného času – právo pracovníkov na primeranú dobu odpočinku a tým ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená.

36. Súd v tomto smere nevidel dôvod osobitne sa zaoberať žalovaným uvádzanými referenčnými obdobiami pre posudzovanie priemerného odpracovaného času, keďže rozhodné obdobie, z ktorého súd v tomto konaní vychádzal na základe predložených dokladov, je dostatočne dlhé na to, aby bolo možné konštatovať, že vo vzťahu k žalobcovi požiadavka vyplývajúca z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES počas viacerých mesiacov nebola dodržiavaná a takýmto porušovaním práva EÚ dochádza k zásahom do sféry jeho oprávnených záujmov. Súd má za nesporné, že článok 6 písm. b/ smernice 2003/88/ ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, a to tri roky spätne pred podaním žaloby na súd, dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu vo viacerých mesiacoch/ týždňoch presahoval hranicu 48 hodín týždenne. Celkovo súd prvej inštancie vyhodnotil, že za žalované obdobie žalobcov priemerný týždenný pracovný čas za mesiace august 2020, september 2020, január 2021, marec 2021 presahoval priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. K námietke žalovaného, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, súd prvej inštancie poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín týždenne bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca 2 po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Súd má za to, že zákon č. 315/2001 Z. z.

o Hasičskom a záchrannom zbore neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín týždenne bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, preto je súd názoru, že pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročenia nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov ako to požadoval žalovaný a je možné vychádzať len z čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. V danej súvislosti súd poukazuje na rozsudok SDEÚ vo veci C-429/09 Fuß, podľa ktorého referenčné obdobia upravené v čl. 16 až 19 smernice 2003/88/ES na uplatnenie čl. 6 písm. b) tejto smernice na účely stanovenia týždenného priemerného pracovného času, aj keď tieto ustanovenia majú v tejto súvislosti priamy účinok, vo veci samej nemôžu byť relevantné, keďže, je nesporné, že všetky dotknuté referenčné obdobia uplynuli, pokiaľ ide o obdobie uvedené v návrhu, ktorý vo veci samej uviedol žalobca. Z vyššie uvedeného má súd za to, že u žalobcu cieľ smernice 2003/88/ES nebol dodržaný a v danom smere žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je tak štát zodpovedný nielen za neimplementáciu, ale aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Na základe opísaného skutkového stavu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudky C-6/90 a C-9/90 Francovich a i., C-46/93 a C-48/93 Brasserie du pecheur a Factortame), čím poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, za súčasne splnených troch podmienok. Ad a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, Ad b) porušenie je dostatočne závažné a Ad 3) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (rozsudok C-118/08).

37. Ad a) V konaní mal súd za preukázané, že u žalobcu došlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tým, že právna úprava v zákone č. 315/2001 Z.z. a na ňu nadväzujúca aplikačná prax nerešpektuje maximálny priemerný prípustný pracovný čas 48 hodín týždenne. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva okrem iného judikovaných aj v rozsudku C-429/09 a nedodržanie požiadaviek upravených v uvedenom článku počas dotknutého obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora, a preto sa musí považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie.

38. Ad b) Škodou je vo všeobecnosti akákoľvek ujma v majetkovej sfére poškodeného resp. nemajetkovou ujmou je vo všeobecnosti ujma v nemajetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napraviteľná poskytnutím majetkového plnenia, v prípade nemajetkovej ujmy za predpokladu, že ju nemožno uspokojiť inak. Súd v zmysle zásad ekvivalencie a efektivity v danej veci aplikoval ustanovenia slovenského právneho poriadku o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 OZ a pri určení výšky náhrady prihliadal na kritéria stanovené zákonom, ako aj súdmi v obdobných prejednávaných veciach. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené ako právo na ochranu zdravia, právo na odpočinok a právo na súkromie a rodinný život a jeho okolnosti nemožno v danom prípade podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým by bolo zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Peňažná satisfakcia zásadne prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 OZ nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby u žalobcu nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

39. Ad c) Súd mal preukázané i splnenie podmienky priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva Európskej únie a škodou spôsobenou žalobcovi. V prejednávanej veci je potrebné prihliadnuť k tomu, že uplatnená škoda vychádza z právnych predpisov a judikatúry EÚ a tento termín je nutné

vykladať autonómne v zmysle európskeho práva. V príčinnej súvislosti s porušením práva EÚ zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a práva na odpočinok, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby žalobca v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne súd dospel aj k záveru o zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES a tým na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, starať sa dostatočne o matku a 2 deti. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v dôsledku pracovného zaťaženia žalobcu mu neostáva dostatok času, ktorý by mohol venovať rodine. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že v dôsledku nadčasov sa nemôže dostatočne venovať hlavne deťom, ktoré športujú a venujú sa rôznym voľnočasovým aktivitám, kedy žalobca pokiaľ bol v práci nemohol vidieť rôzne koncerty či byť prítomný na športových podujatiach svojich detí. Takisto stavia rodinný dom svojpomocne, kedy čas venovaný práci bol na úkor práce na dome a vybavovania jeho súkromných záležitostí. Takisto počas 48 hodinového odpočinku musí byť nepretržite dostupný na telefóne, kedy je pochopiteľné, že zamestnanec pociťuje istú zodpovednosť voči zamestnávateľovi a napätie a nemôže sa naplno venovať tak svojej rodine.

40. Súd poznamenáva, pokiaľ žalovaný polemizuje ohľadom činnosti žalobcu počas služobnej pohotovosti, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, tak súd mal preukázané výsluchom žalobcu, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, kde žalobca musí byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Žalobca sa tak počas pohotovosti nenachádza s rodinou, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená.

41. Súd má čo sa týka spochybňovania skutočnosti, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv za to, že takáto požiadavka je v priamom rozpore okrem iného s rozsudkom Súdneho dvora C-429/09, podľa ktorého právo EÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá by podriaďovala právo pracovníka na náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržovanie tohto ustanovenia najprv požiadal svojho zamestnávateľa, čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou efektivity práva EÚ, keďže výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávnych vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

42. K námietke premlčania uplatneného nároku súd konštatuje, že porušením práva EÚ zo strany žalovaného vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ a začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu pritom dochádzalo kontinuálne počas celého obdobia, kedy nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, teda k premlčaniu celého uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže dôjsť jedným okamihom. Súd má za to, že s poukazom na dátum podania žaloby (20.05.2024) teda v období 3 roky spätne od podania žaloby nie je premlčaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahov do jeho osobnostných práv.

43. Potom čo sa týka samotnej nemajetkovej ujmy a jej výšky má súd za to, že účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Výška náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrená v peniazoch nie je svojvoľná, ale je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu

treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne kritériá, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala i každá iná fyzická osoba. Súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, vykonáva fyzicky i psychicky náročnú prácu a bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z.), keďže v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času, to všetko v dôsledku zanedbania povinnosti žalovaného štátu riadne transponovať smernicu do relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku porušovania práva EÚ na strane žalobcu nebol vytváraný dostatočný priestor na odpočinok, oddych a relax, dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie a rodinný život, keď, ako už bolo uvedené vyššie, mal obmedzenú možnosť udržiavať, rozvíjať priateľské, resp. rodinné vzťahy a venovať sa svojím záľubám v záujme zlepšenia kvality života a zdravia, ale hlavne nemohol a nemôže dostatočne vykonávať dohľad a starostlivosť nad svojou matkou a venovať čas svojim deťom. K takýmto zásahom pritom dochádzalo u žalobcu dlhodobo.

44. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že za primeranú výšku vzniknutej nemajetkovej ujmy je možné považovať sumu 2000,-eur vzhľadom na povahu, intenzitu, trvanie a následky zásahov do osobnostnej sféry žalobcu ako to súd vyššie opísal. Takáto výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určená súdom aj s ohľadom na komparáciu s obdobnými právoplatnými prípadmi a vyplývajúcou tak zo súdnej praxe (napr. KS KE sp. zn. 9CoCsp/4/2020, sp. zn. 9CoPr/1/2019, sp. zn. 2Co/39/2021, sp. zn. 11Co/59/2021, OS Brezno sp. zn. 3C/15/2021, sp. zn. 2C/17/2021, OS Zvolen sp. zn. 18C/15/2021, OS Žiar nad Hronom sp. zn. 24C/23/2022, OS Rimavská Sobota sp. zn. 16C/15/2023, atď.). Súd poznamenáva, že z dokazovania nevyplynula taká intenzita, resp. trvanie negatívnych zásahov do osobnostných práv žalobcu, v dôsledku ktorých by došlo k takému narušeniu medziľudských vzťahov, rodinného života, resp. jeho zdravotného stavu, že by to odôvodňovalo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo vyššom rozsahu. Súd poznamenáva, že za negatívny zásah do žalobcovho súkromia, práva na zdravie a na odpočinok je tak satisfakčnou suma nemajetkovej ujmy 2000,-eur. Pokiaľ teda žiadal žalobca priznať vyššiu nemajetkovú ujmu, súd žalobu v prevyšujúcej časti nepovažoval za dôvodnú, a zamietol ju.

45. Čo sa týka úrokov z omeškania súd tieto žalovanému nepriznal s odkazom na judikatúru NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011, podľa ktorého rozhodnutia má súd za to, že v prípade nemajetkovej ujmy vzniká povinnosť túto uhradiť až dňom právoplatného rozhodnutia príslušného súdu, a teda povinný sa môže dostať do omeškania až v prípade nesplnenia súdom uloženej povinnosti. V zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/185/2011 má súd za to, že žalovaný by sa dostal do omeškania až momentom, keby súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nezaplatil žalobcovi riadne a včas, teda prvý deň omeškania by nastal až dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Súd poukazuje aj na obdobné rozhodnutia NS SR v danej veci sp. zn. 7M Cdo 16/2011, 6Cdo 185/2011, 1Cdo 15/1997. Súd má potom za to, že rozhodnutie o povinnosti zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch má konštitutívne účinky, a preto sa pred uplynutím paričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaný nemôže dostať do omeškania. Z uvedených dôvodov súd žalobcovi úrok z omeškania nepriznal a žalobu v danej časti zamietol.

46. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

47. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

48. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

49. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a 2 CSP na základe zásady úspechu. Pokiaľ sa jedná o uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, výška plnenia, ktoré bolo žalobcovi priznané, závisela od úvahy súdu. V tejto súvislosti dáva súd do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017 zo záverov ktorého vyplýva, že ani úprava CSP nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od

znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa dovtedajšej úpravy (§ 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Žalobca bol v konaní úspešný čo do základu uplatneného nároku a pokiaľ mu súd na základe vlastnej úvahy nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške a takisto nepriznal v nepatrnej časti požadovaných úrokov z omeškania, nemožno to z procesného hľadiska považovať za jeho neúspech v konaní. Z uvedených dôvodov súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu zdôvodnenej vyššie a čo sa týka úrokov z omeškania jednalo sa o neúspech v nepatrnej časti. Pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady trov konania bude súd vychádzať pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta z výšky súdom priznaného plnenia. O konkrétnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie vo vyhotovení dvojmo do 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní treba popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pre súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný rozsudok, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok v znení neskorších predpisov.